

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 18:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til dræning og vanding. (Nedsættelse af tilskudsatsen).

(Fremsat 3/10 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helge Mortensen (S):

Det lovforslag, vi her behandler, drejer sig om en nedsættelse af tilskuddet til dræning fra 33½ pct. til 25 pct. og om at få de penge, som er afsat til dræning og vanding, til at strække længere og dermed få udført mere dræningsarbejde, hvorved flere ansøgninger vil kunne imødekommes.

Der har været stop for ansøgninger om tilskud til dræningsarbejder fra december 1983 og til april 1984 og igen fra juni 1984. Med dette forslag er det ministerens hensigt at ophæve ansøgningsstoppet medio oktober 1984.

Vi kan tilslutte os forslaget, men vores tilslutning bygger på den forudsætning, at det under udvalgsarbejdet kan fastslås, at forslaget medfører, at dræningsaktiviteten øges, det vil sige, at interessen for dræningsarbejdet bliver lige så stor med 25 pct.s tilskud som med 33½ pct.s tilskud. Det er jo i stor udstrækning nedslidte dræningsanlæg, der er tale om.

Der er to punkter i forslaget og bemærkningerne hertil, der har vores opmærksomhed, og som vi under udvalgsarbejdet nøjere vil beskæftige os med.

Det er for det første tilskudsreglerne for den gravefri dræning, der reelt ikke bliver

berørt af ministerens forslag, jfr. ministerens bemærkninger til lovforslaget. Dette skyldes, at tilskuddet ikke kan overstige udgiften til projektering, tilsyn og udgiftsopgørelse, og det må så forudsættes, at disse udgifter ikke overstiger 25 pct. af de samlede udgifter. Herefter er det udelukkende den traditionelle dræning, der berøres af reduktionen i tilskuddene.

Vi vil under udvalgsarbejdet være opmærksom på, at man ved denne lovgivning ikke stiller landbrug i de områder af landet, hvor man kan anvende gravefri dræning, gunstigere end landbrug, der er nødt til at anvende de mere traditionelle dræningsmetoder, som beskæftigelsesmæssigt er de mest arbejdskraftkrævende. Vi vil altså i udvalget nøje vurdere disse forhold.

For det andet hæfter vi os ved, at ministeren ikke agter at ændre ved den standsning af tilskud til vanding, som administrativt blev indført i juni 1983. Det lovforslag, vi her behandler, omfatter samme tilskudsstørrelser til både dræning og vanding, og vi er af den opfattelse, at loven bør have virkning på begge disse områder.

Den administrative standsning af tilskuddene til vandingsanlæg rammer først og fremmest de landbrug, som ligger på sandjordsarealer, dvs. i Nordjylland, hvor 85 pct. af landbrugsarealet er sandjord, og i Ringkøbing og Ribe amter, hvor sandjorden udgør henholdsvis 78 og 79 pct. af landbrugsarealet. Til sammenligning er der på øerne kun 17 pct. af landbrugsarealerne, der er sandjord.

Se dette i sammenhæng med, at tyngdepunktet for den animalske produktion ligger i de nævnte områder med sandjord, er der her specielle behov for vandingsanlæg for bl.a. at sikre områderne med grovfoder.

I bemærkningerne til lovforslaget siger ministeren, at vandingsaktiviteten med tilskud i tiden efter 1981-loven ligger væsentligt under det forventede. I 1983, altså netop det år, hvor regeringen indførte standsningen af tilskud til vandingsanlæg, blev der etableret 298 vandingsanlæg, og det er det største antal siden 1979.

Der er områder i landet, som er afhængige af vandingsanlæg, og som naturligvis har forventninger om, at lovens bestemmelser er lige så gyldige for dem som for landbrug, der skal dræne. Derfor mener vi, at ministerens

[Helge Mortensen]

bemærkning om, at der fortsat ikke skal ydes tilskud til vanding, bør drøftes nærmere i udvalget.

Carl Martin Christensen (KF):

Da det konservative folkepartis ordfører, hr. Rønholt, ikke kan være til stede, skal jeg også i denne sag komme med nogle bemærkninger om ministerens forslag.

Vi har noteret os, at man vil sænke tilskuddet til drænings- og vandingsanlæg fra 33½ pct. til 25 pct., og det kan vi helt og fuldt tilslutte os, fordi vi nu har et betydeligt lavere renteniveau end det, man tidligere har kendt. Alt andet lige vil det vel betyde, at de løbende udgifter for dem, der får drænet, vil blive omtrent, som de har været hidtil. Det synes jeg er rimeligt og fornuftigt.

Ændringerne i lovens § 5 a, der fastslår, at beløbsrammen ikke længere skal være lovbundet, men være indeholdt i finanslovforslaget, synes jeg er en forenkling, som bevirker, at man ikke behøver at tage loven op til revision så jævnligt, som det tidligere har været nødvendigt.

Jeg skal i den forbindelse ikke undlade at gøre opmærksom på, at en del af landbrugets organisationer har tilsluttet sig dette lovforslag og accepteret fremgangsmåden i det, og på den baggrund kan vi anbefale forslaget.

Sønderby (V):

Venstre kan støtte det forslag, som landbrugsministeren har fremsat om at sænke tilskuddene til dræning og vanding fra 33½ til 25 pct. Baggrunden er, som ministeren siger i fremsættelsestalen, at den økonomiske politik, som regeringen har ført, har medført et rentefald og dermed en kursstigning, hvilket har bevirket, at det er knap så dyrt at låne penge til disse investeringer.

Vi må erkende, at der i de senere år har været en større nedbørmængde, og dette har givet et større behov for dræning, og det har så medført, at ministeren har været nødt til at stoppe tilskuddene til dræning sidst på året, men vi har bemærket, at ministeren i fremsættelsestalen siger, at hvis forslaget går igennem, agter han at sætte ordningen i gang i oktober i år igen.

Ministerens siger, at arbejdet skal være gennemført inden for 6 måneder, efter at der er givet tilladelse til det – med den nuværen-

de lov er det 1 år. Jeg vil gerne spørge ministeren, om han tror, det er muligt at få arbejdet gjort færdigt i løbet af 6 måneder, og hvis det er tilfældet, kan vi tilslutte os forslaget.

Lovforslaget omhandler, som den socialdemokratiske ordfører sagde, også vanding. Vi må selvfølgelig sige, at med den nedbørmængde og det pres, der har været på ansøgninger i dræningssager, har det ikke været muligt at få penge til begge områder, og derfor har ministeren, som loven giver mulighed for, stoppet tilskuddene til vandingsanlæg, men jeg må sige ligesom den socialdemokratiske ordfører, at det er to forskellige grupper af landmænd, der udnytter denne lov, idet dræningsloven mest bruges på de korndyrkende arealer, hvorimod vandingsanlæggene bruges på de mere sandede jorder, hvor den store kvægproduktion, de store malkekvægsbesætninger er, og derfor vil vi gerne i udvalget undersøge mulighederne for at få ophævet det stop, som ministeren har indført.

Det kan da godt være, at der, hvis vi får en meget tør sommer i 1985, ikke bliver så stort et behov for dræning, og ministeren får så mulighed for at ophæve stoppet.

Vi vil i hvert fald i udvalget prøve at analysere, om det ikke rammer de forkerte, når man siger, at der kun er penge til tilskud til dræning og ikke til investering i vandingsanlæg.

Vi kan tilsige forslaget en velvillig udvalgsbehandling.

Birthe Hansen (SF):

SF kan også tilslutte sig, at procentsatsen bliver sat ned fra 33½ til 25. Vi er nok ikke helt enige i regeringens begrundelse, som er den faldende rente. Vi mener ikke, realrenten har været faldende i den nævnte periode, hvis man tager skyldigt hensyn til inflationen. Vi kunne bedre tænke os, at nedsættelsen fandt sted på baggrund af dels en forbedring af landbrugets indtjening, dels – og ikke mindst – den store rekordhøst i år. Men lad det være.

SF går også ind for genoprettelse af gamle dræningssystemer, der ikke fungerer. Derimod er vi straks mere betænkelige, hvis der bliver tale om nye dræninger. Vi mener, at disse bør nøje overvejes, da de tilbageblevne vådområder skal beskyttes.

[Birthe Hansen]

Vi er også kede af, at der har fundet et midlertidigt stop sted, og mener derfor, at beløbsrammen burde være større, end den er.

Til slut vil jeg sige, at vi også kan tilslutte os nr. 5. Der er i bemærkningerne hertil beskrevet en ordning vedrørende okkergener, som vi kunne ønske bragt i stand meget hurtigt.

Larsen-Ledet (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig forslaget om en nedsættelse til 25 pct. i tilskud.

Vi vil gerne give udtryk for beklagelse over de stop, der finder sted med den nuværende lovgivning. Det er meget ubehageligt både for dræningsfolket og for landmænd, at det er sådan, og vi kunne godt tænke os at diskutere, om ikke vi kunne finde muligheder for større fleksibilitet på dette område, så at vi ikke får de barske situationer, som vi har været udsat for.

Vi vil også stille det spørgsmål, om det i det hele taget er rimeligt ikke længere at støtte kunstig vanding. Det er tidligere sagt, at det rammer fortrinsvis den dårlige jord, det rammer i de områder, hvor der er kvægbesætninger, og de nyeste resultater viser jo, hvordan det står til med økonomien for kvægbesætninger. Jeg synes derfor, det var værd at overveje, om der ikke igen kunne skabes mulighed for tilskud til kunstig vanding.

Ove Jensen (FP):

Fremskridtspartiet har altid været modstander af disse tilskudsordninger, og derfor kan vi støtte dette forslag om en nedsættelse af satserne.

Men jeg vil godt sætte et spørgsmålstegn ved, om det er rigtigt at bruge hele beløbet til dræning. Der er, som det blev sagt af flere ordførere, stadig væk et stort behov for vandingsanlæg på de magre jorder i Vest- og Nordjylland, og det er jo sådan, at det simpelt hen ikke kan lade sig gøre at have en kvægbestand på den magre jord, hvis ikke der er et vandingsanlæg.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Da VS går imod erhvervstilskud, går vi selvfølgelig ind for, at tilskuddene sættes ned, men hele problematikken omkring dræning er mere speget end som så, i alle tilfæl-

de når vi snakker om dræning på vådjorder, på marginalområder som f.eks. enge, idet der let opstår miljøproblemer både med okker og nitrat. Så kan man kort spørge: hvad sætter vi højest, naturen eller mere landbrugsjord?

Arne Bjerregaard (KrF):

Vi kan tilslutte os lovforslaget. Jeg skal da som andre fremføre, at vi også gerne havde set, at der blev givet tilskud til vandingsanlæg. På den anden side har jeg også lyst til at bemærke, at det kan undre mig, at alle de, der snakker om, at landbruget forurener, gerne vil have vanding, for vanding netop på de magre jorder medfører en større nedsivning af nitrat end, jeg havde nær sagt af alt muligt andet. Nedsivning af nitrat på lerholdige jorder kan næsten ikke ske, idet der vel er en nedsivningshastighed på en tusindedel pr. år. Der vil derfor ikke være nogen nitratforurening, og derfor undrer den stillingtagen mig lidt, man fra visse sider har til dette problem. Vi mener, det var rimeligt, at der både var tilskud til dræning og til vanding.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Igen har jeg den gælde at kunne sige tak til alle ordførerne for en velvillig behandling af et lovforslag, og jeg har kun nogle få bemærkninger at fremsætte.

Først til hr. Helge Mortensen, der spurgte, om dræningsaktiviteten ville kunne øges. Dertil kan jeg sige, at formålet er, at disse midler skal kunne strækkes til flere arealer, og efter vores skøn skulle vi komme op på at dræne ca. 10.000-12.000 ha mod de sidste 7-8 år ca. 6.500 ha. Det skulle altså hjælpe. Jeg tror, det ligger sådan økonomisk, at de 25 pct. er mere fordelagtige, mere animerende, end de 33½ pct. var i starten, da denne lov blev indført. Jeg tror, jeg næsten kan love, at aktiviteten vil blive øget.

Så kom hr. Helge Mortensen ind på gravefri dræning. Jeg ved godt, at da vi behandlede denne lov sidste gang, havde vi visse problemer, fordi den gravefri dræning har visse fordele på de jorder, hvor man kan dræne med plasticslangemaskiner, men på den anden side ved vi, at projekteringsomkostningerne er større.

Således som stopklodsen er sat ind denne gang, viser det sig, at tilskuddet til gravefri dræning har været på 20-25 pct., mens det

[Landbrugsministeren]

var på 33½ pct. i praksis til de andre. Det er da muligt – det skal jeg nok overveje, og vi overvejer det også i ministeriet – at de regler, vi har for gravefri dræning, ikke er gode nok, for hr. Helge Mortensen har ret i, at vi ikke skal favorisere den ene maskinform fremfor den anden; de skal helst være ligestillede. Mange steder kan man ikke anvende den gravefri dræning, og derfor skal vi se at få balancepunktet fundet, og vi skal nok hjælpes ad i udvalget med at finde ud af, om vi kan gøre det rigtigt.

Der er et andet spørgsmål om prioritering.

Når vi er i den situation, at vi har et stort underskud på finansloven, skal man til at prioritere, hvor midlerne skal anvendes, og vores skøn var altså, at der var større behov for at fremme dræningsarbejdet end vandingskapaciteten, idet vi vel mangler at omdræne 400.000 ha i dette land. Med det hidtidige tempo kan enhver regne ud, hvor mange år der vil gå, før vi kommer igennem dette projekt, men selv med en hastighed på 10.000–12.000 ha om året, kan vi ikke være færdige før om 40–50 år.

Derimod kan vi se, at vandingskapaciteten er blevet væsentlig forøget i disse år. Ribe amt ligger, såvidt jeg kan huske, på mellem 50 og 60 pct. af areal, der kan vandes, og Sønderjyllands amt på lidt mindre, men i visse områder er der vældig kraft på også i Sønderjyllands amt. Er det så rigtigt, at staten giver tilskud, når man er så højt oppe? Så må det vel være mere rigtigt, at det er økonomien, der afgør, om det kan betale sig at investere i nye vandingsanlæg og større vandingskapacitet.

Dernæst kommer det spørgsmål, som hr. Arne Bjerregaard rejste, at på de jorder, hvor vandingsbehovet er størst, er jordlagene således, at nedsivningsrisikoen er større end i andre egne. Det skal man også tage med i betragtning. Men mit hovedræsonnement har været, at skal man prioritere, så er vi længere tilbage vedrørende dræning end vedrørende vandingskapacitet.

Så kan jeg sige til fru Birthe Hansen, som også var velvillig; det er jo ikke noget EF-forslag, men jeg takker for velviljen.

Med hensyn til okkergenerne kan jeg sige, at de vedrører en anden lovgivning, og dér bliver der selvfølgelig nogle problemer, som man kan diskutere i anden sammenhæng, fordi okker pludselig er blevet et forure-

ningsprodukt. Vi har jo ikke regnet med, at det, der var i naturen, var skadeligt. Jeg skal ikke udtale mig nærmere, men vi har jo disse regler om tilskud til kalktrapper for at få okkergenerne væk. Måske skal vi se på, om det problem kan løses på anden vis.

Til VS' ordfører skal jeg sige, at jeg synes, det er et fornuftigt standpunkt, at VS principielt er imod erhvervstilskud. Det kalder jeg en meget liberal indstilling, som jeg også normalt principielt tilslutter mig, så dér er vi enige. Men jeg er ikke helt enig i, at det er et spørgsmål om naturen eller landbrugsproduktionen. Det kan vi selvfølgelig få en stor filosofisk diskussion om.

Jeg vil gøre opmærksom på, at det, vi kalder natur i Danmark, er jo kultur. Hvis man ikke varetager de naturlige interesser, der er, således at det giver en nogenlunde produktion, har vi ingen velfærd, ingen forudsætninger for, at folk kan leve. Tænk dog på, at i århundreder har mennesker kæmpet for, at få naturen under kultur, så de kunne få en fornuftig tilværelse. Derfor skal man ikke tro, at Danmark kan leve af at etablere vådområder, som slægt efter slægt har forsøgt at fravriste naturen for at få under kultur. Jeg tror nok, man skal have et lidt mere nuanceret syn.

Men så kan jeg trøste dem, der er bekymrede, med, at foreløbig har vi mere end nok at gøre med at få omdrænet de arealer, der startede med at blive drænet i forrige århundrede, for at få dem i ordentlig stand, så foreløbig kan tilskudsmidlerne rigeligt anvendes til reparationsarbejder.

Sønderby (V):

Nu skal jeg ikke begynde at diskutere med venstres landbrugsminister, men han var lige ved at give hr. Arne Bjerregaard ret, da denne sagde, at vanding blev brugt de steder, hvor der var sandjord og derfor en meget stor nedsivning, og at det måske ikke var så god en idé

Fordelen ved, at man ved, man kan vande, er – det må jeg også sige til landbrugsministeren – at så giver man ikke så meget kvælstof, og så får man ingen nedsivning. Hvis ikke man kan vande, er man nødt til at give en meget stor kvælstofmængde i foråret for at være sikker; så hvis det er Vorherre, der bestemmer hele nedbørsmængden, får vi ned-

[Sønderby]

sivningsproblemerne. Hvis landmanden bruger vandingsanlæg, bliver nedsvivningsproblemerne altså ikke så store.

Landbrugsministeren (Niels Anker Kofoed):

Jeg glemte at svare hr. Sønderby på det første spørgsmål om, hvorfor vi vil nedsætte tilsagnstidsrummet fra 1 år til 6 måneder. Det er, fordi vi så hurtigere kan få oversigt over, hvor langt vi er. Det, der har været problemet, og det, der har været irriterende, for mig i hvert fald, er, at vi skal have denne stop-and-go-administration. Pludselig overstiger tilsagnene bevillingerne, og så skal vi standse op. Ved en fornuftig og hurtig administration skulle man kunne klare det inden for de 6 måneder.

Hr. Sønderby har selvfølgelig ret: hvis man gøder, efter at man har vandet, så passer det. Vorherre er jo en udmærket landmand, men til tider er han – uden at det skal være en bebrejdelse – ikke så omhyggelig. Hvis man har kørt med vandingsanlægget og derefter har givet gødning, og Vorherre så pludselig smider 50 mm vand oveni, så har hr. Sønderby det problem, vi rejste.

Jeg skal sige til de øvrige, der ikke er landbrugskyndige, at dette er et eksempel på, at det at drive landbrug er vældig interessant. Man bliver aldrig klog på det, men man bliver klogere for hvert år.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 10:

Forslag til lov om ophævelse af lov om salg af frugt og gartneriprodukter ved frivillig offentlig auktion.

(Fremsat 3/10 84).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Henning Nielsen (S):

Det lovforslag, vi her skal behandle, er fremsat af landbrugsministeren og går ud på ophævelse af lov om salg af frugt og gartneriprodukter ved frivillig offentlig auktion.

Ifølge denne lov gives der landbrugsministeren bemyndigelse til at meddele personer bevilling til uden auktionslederens mellemkomst, og uden at der betales nogen form for afgift, at afholde offentlig auktion over indenlandske frugt- og gartneriprodukter og også, efter landbrugsministerens bestemmelse, over produkter fra andre lande. Der tales altså i loven om auktion, men vi ved jo, at her i landet sker alt offentligt salg af frugt og gartneriprodukter efter et system, vi har lært af hollænderne, og derfor kaldes det »hollandsk ur«. Systemet virker sådan, at der ikke er mulighed for overbud, som vi kender det fra auktioner, og højesteret har også ved dom sagt, at salg efter et sådant system, altså »hollandsk ur«, ikke kan anses for omfattet af begrebet auktion.

Socialdemokratiet ønsker naturligvis ikke at opretholde love, der ikke er behov for, og vi medvirker gerne til at få dem ophævet, efterhånden som vi finder frem til disse love. Så hvis der ikke kommer noget frem under udvalgsarbejdet, og det har jeg lidt svært ved at se, kan landbrugsministeren regne med socialdemokratiets positive medvirken til ophævelse af nævnte lov.

Carl Martin Christensen (KF):

På det konservative folkepartis vegne skal jeg komme med nogle bemærkninger om dette lovforslag.

Som socialdemokratiets ordfører lige har sagt, er det et lovforslag, der er affødt af, at loven er helt uden virkning og derfor aldeles overflødig. Derfor kan alle vel være enige i, at det er rimeligt som et led i regeringens lovsaneringsprogram at få den lov ophævet.

Når vi nu drøfter frugt og gartneriprodukter, er der nok nogle, der vil spørge: hvad med den frugtsaftafgift, man vedtog for et års tid siden? Den har givet anledning til